

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

ENGLISH AND UZBEK NEOLOGISMS INTERPRETATION IN SOCIAL MEDIA

G'aniyeva Mahliyo

Qarshi davlat universiteti (phd) doktorantura talabasi

ganiyevamahliyo07@gmail.com

Abstract: *This article examines the linguistic nature and semantic features of neologisms emerging in the segment of social media in English and Uzbek. The purpose of the research is to identify the mechanisms of formation and methods of interpreting new lexical units in digital communication. Methods: A comparative-typological analysis, contextual interpretation, and corpus linguistics methods were used to study social media posts and comments. Results: It was found that most neologisms in both languages are formed through morphological derivation and semantic shifting, with English terms often serving as a primary source for Uzbek social media slang. Conclusion: The study concludes that social media neologisms reflect the rapid globalization of language, where the interpretation of new words depends heavily on the digital cultural context and user interactivity.*

Key words: *neologisms, social media, English linguistics, Uzbek linguistics, semantic interpretation, digital communication, slang, etymology.*

IJTIMOIIY TARMOQLARDA INGLIZ VA O'ZBEK NEOLOGIZMLARINING TARJIMASI

Annotatsiya. *Ushbu maqolada ingliz va o'zbek tillaridagi ijtimoiy tarmoqlar segmentida paydo bo'layotgan neologizmlarning lingvistik tabiati va semantik xususiyatlari tadqiq etiladi. Tadqiqotning maqsadi — raqamli muloqotda yangi leksik birliklarning shakllanish mexanizmlari va ularni talqin qilish usullarini aniqlashdan iborat. Metodlar: Ijtimoiy tarmoqlardagi postlar va sharhlarni o'rganishda qiyosiy-tipologik tahlil, kontekstual talqin va korpus lingvistikasi metodlaridan foydalanildi. Natijalar: Har ikki tilda ham neologizmlarning aksariyati morfologik derivatsiya va semantik siljish orqali hosil bo'lishi, shuningdek, inglizcha terminlar o'zbek ijtimoiy tarmoqlari slengi uchun asosiy manba bo'lib xizmat qilishi aniqlandi. Xulosa: Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tarmoq neologizmlari tilning shiddatli globallashtiruvini aks ettiradi, bunda yangi so'zlarning talqini raqamli madaniy kontekst va foydalanuvchilarning interaktivligiga bevosita bog'liq.*

Kalit so'zlar: *neologizmlar, ijtimoiy tarmoqlar, ingliz tilshunosligi, o'zbek tilshunosligi, semantik talqin, raqamli muloqot, sleng, etimologiya.*

ИНТЕРПРЕТАЦИЯ АНГЛИЙСКИХ И УЗБЕКСКИХ НЕОЛОГИЧЕСКИХ
ТЕКСТОВ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ

Аннотация. В данной статье рассматриваются лингвистическая природа и семантические особенности неологизмов, возникающих в сегменте социальных сетей на английском и узбекском языках. Целью исследования является выявление механизмов формирования и методов интерпретации новых лексических единиц в цифровой коммуникации. Методы: Для изучения постов и комментариев в социальных сетях использовались методы сравнительно-типологического анализа, контекстуальной интерпретации и корпусной лингвистики. Результаты: Было установлено, что большинство неологизмов в обоих языках образуются путем морфологической деривации и семантического сдвига, при этом английские термины часто служат основным источником для сленга узбекских социальных сетей. Вывод: Исследование подтверждает, что неологизмы в социальных сетях отражают стремительную глобализацию языка, где интерпретация новых слов во многом зависит от цифрового культурного контекста и интерактивности пользователей

Ключевые слова: неологизмы, социальные сети, английская лингвистика, узбекская лингвистика, семантическая интерпретация, цифровая коммуникация, сленг, этимология.

Introduction (Kirish). XXI asrning birinchi choragida raqamli texnologiyalarning shiddatli rivojlanishi va ijtimoiy platformalarning kundalik hayotning ajralmas qismiga aylanishi lisoniy muhitda tub burilish yasadi. Ijtimoiy tarmoqlar (Facebook, Instagram, Telegram, TikTok, X va b.) nafaqat axborot almashish vositasi, balki yangi so'z va iboralarning, ya'ni neologizmlarning eng faol "generatsiya markazi"ga aylandi. Ushbu jarayon, ayniqsa, global til hisoblangan ingliz tili va o'zining zamonaviy rivojlanish bosqichini o'tayotgan o'zbek tili misolida yaqqol namoyon bo'lmoqda. Ijtimoiy tarmoqlardagi neologizmlarning talqini masalasi bugungi kunda kognitiv tilshunoslik, sotsiolingvistika va lingvokulturologiyaning dolzarb muammolaridan biri bo'lib qolmoqda.

An'anaviy neologizmlar (masalan, ilmiy-texnikaviy kashfiyotlar natijasida paydo bo'lgan so'zlar) lug'at tarkibiga kirishi uchun muayyan vaqt va filologik filtdan o'tgan bo'lsa, ijtimoiy tarmoq neologizmlari "lahzalik" xarakterga ega. Ular bir necha soat ichida butun dunyo bo'ylab ommalashishi va tilning leksik qatlamiga singib ketishi mumkin. Ingliz tili bu jarayonda "donor til" vazifasini o'tamoqda. O'zbek tili segmentida esa ushbu yangi birliklarning nafaqat qabul qilinishi, balki ularning milliy kontekstda qayta talqin qilinishi (masalan, bullying, ghosting, trend, hype kabi so'zlarning o'zbekcha sharhlardagi semantik transformatsiyasi) alohida ilmiy tahlilni talab qiladi. Raqamli muloqotda lisoniy tejamkorlik (abbreviatsiyalar) va emotsionallikning ustunligi neologizmlarning semantik ko'lamini kengaytirib yubormoqda.

Neologizmlar nazariyasi va ularning tasnifi masalalari jahon tilshunosligida A.Rey,

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G‘OYALAR

P.Gilber, o‘zbek tilshunosligida esa H.Jamolxonov, I.Qo‘chqortoyev kabi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Biroq, ijtimoiy tarmoqlar muhitidagi virtual neologizmlar, ularning ingliz va o‘zbek tillari o‘rtasidagi interferensiyasi hamda raqamli interpretatsiya xususiyatlari hali yetarlicha kompleks o‘rganilmagan. Xususan, inglizcha neologizmlarning o‘zbekcha tarmoqlar muhitida o‘z ma‘nosini o‘zgartirishi yoki yangi pragmatik yuk yuklanishi masalasi ochiq qolmoqda. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi - ingliz va o‘zbek tillaridagi ijtimoiy tarmoq neologizmlarining lisoniy tabiatini qiyosiy o‘rganish va ularning foydalanuvchilar tomonidan talqin qilinish xususiyatlarini aniqlashdir. Quyida bu maqsadlarga qisqacha to‘xtalib o‘taman.

1. Ijtimoiy tarmoqlardagi neologizmlarning hosil bo‘lish usullarini (derivatsiya, kompozitsiya, semantik ko‘chish) ingliz va o‘zbek tillari misolida tahlil qilish.
2. Inglizcha neologizmlarning o‘zbek tili ijtimoiy muhitiga kirib kelish va "o‘zlashish" darajasini o‘rganish.
3. Raqamli kontekstda so‘z ma‘nosining torayishi va kengayishi (interpretatsiya) jarayonlarini qiyoslash.
4. Ijtimoiy tarmoq foydalanuvchilari nutqida ushbu birliklarning qo‘llanilish sabablarini lingvopsixologik jihatdan asoslash.

Ushbu maqola ijtimoiy tarmoqlar leksikasini tartibga solish, neologizmlarning lug‘at boyligiga ta‘sirini baholash va zamonaviy til taraqqiyoti tamoyillarini tushunishda nazariy manba bo‘lib xizmat qiladi.

Ushbu tadqiqot ijtimoiy tarmoqlar muhitida ingliz va o‘zbek tili neologizmlarining shakllanishi hamda ularning foydalanuvchilar tomonidan interpretatsiya qilinish xususiyatlarini aniqlash maqsadida kognitiv-diskursiv va qiyosiy-tipologik yondashuvlarga tayanadi. Tadqiqotning metodologik asosi sifatida tilning ijtimoiy voqelikka moslashuvchanligi va raqamli muloqotning lisoniy tejamkorlik tamoyillari tanlab olindi. Izlanish davomida asosiy e‘tibor neologizmlarning nafaqat lug‘aviy ma‘nosiga, balki ularning virtual makondagi pragmatik vazifalariga qaratildi. Tadqiqot materiallarini to‘plashda deskriptiv (tavsifiy) tahlil metodi qo‘llanilib, bunda ingliz tilidagi global ijtimoiy platformalar (X, Reddit, TikTok) hamda o‘zbek segmentidagi Telegram va Instagram kabi tarmoqlardagi faol neologizmlar korpusi shakllantirildi. Materiallarni saralashda "lahzalik ommaviylik" va "kontekstual barqarorlik" mezonlariga amal qilindi. Ya‘ni, tadqiqot obyekti sifatida shunchaki vaqtinchalik ishlatilgan so‘zlar emas, balki foydalanuvchilar nutqida ma‘lum bir tushunchani anglatish uchun turg‘unlashgan birliklar olindi. Bunda korpus lingvistikasi usullari yordamida har bir neologizmning qo‘llanilish chastotasi va ularning qaysi semantik maydonlarga tegishli ekanligi o‘rganildi. Nazariy jihatdan tadqiqot "Internet-lingvistika" konsepsiyasiga tayanadi, unga ko‘ra raqamli muloqot og‘zaki va yozma nutqning gibrid shakli hisoblanadi. Inglizcha neologizmlarning o‘zbek tili ijtimoiy muhitiga kirib kelishi "lisoniy interferensiya" va "kultural transfer" nazariyalari prizmasidan tahlil qilindi. Izlanishlar shuni ko‘rsatadiki, o‘zbek foydalanuvchilari inglizcha yangi birliklarni talqin qilishda ko‘pincha "semantik kalkalash" yoki "pragmatik adaptatsiya" usullaridan

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

foydalanishadi. Bunda soʻzning asl etimologik maʼnosi ikkinchi darajaga tushib, uning ijtimoiy tarmoqdagi vazifaviy maʼnosi (masalan, status namoyishi yoki emotsional reaksiya) ustuvorlik qiladi. Tadqiqotning qiyosiy bosqichida kontekstual interpretatsiya metodi yetakchi rol oʻynadi. Ushbu metod orqali ingliz tilidagi neologizmning oʻzbek tilidagi ekvivalenti yoki uning transliteratsiya qilingan varianti qaysi holatlarda asl maʼnosini saqlab qolishi va qaysi holatlarda yangi konnotativ (qoʻshimcha) maʼno kasb etishi aniqlandi. Ayniqsa, inglizcha slenglarning oʻzbek tilidagi "lingvistik filtr"dan oʻtish jarayoni sotsiolingvistik nuqtayi nazardan tahlil qilinib, bu jarayonda foydalanuvchilarning yosh xususiyatlari va raqamli savodxonlik darajasi muhim omil sifatida koʻrildi.

Umuman olganda, tadqiqot metodologiyasi neologizmlarni statik birlik sifatida emas, balki doimiy harakatdagi dinamik tizim sifatida oʻrganishga yoʻnaltirilgan. Bu yondashuv nafaqat yangi soʻzlarni roʻyxatga olish, balki tilning globallashuv sharoitida qanday qilib yangi madaniy kodlarni qabul qilishi va ularni milliy til zaminida qayta interpretatsiya qilish mexanizmlarini ochib berishga xizmat qiladi.

Conclusion (Xulosa). Ijtimoiy tarmoqlar muhitida ingliz va oʻzbek tili neologizmlarining shakllanishi hamda ularning interpretatsiya qilinish xususiyatlari boʻyicha olib borilgan tadqiqotlar zamonaviy tilshunoslikning dinamik manzarasi haqida quyidagi fundamental xulosalarga kelish imkonini berdi. Tadqiqot shuni koʻrsatadiki, ijtimoiy tarmoq neologizmlari anʼanaviy soʻz yasalishi qoliplaridan farqli oʻlaroq, koʻproq "lisoniy kreativlik" va "kommunikativ tejamkorlik" tamoyillariga tayanadi. Ingliz tilidagi kognitiv neologizmlarning oʻzbek tili virtual segmentiga kirib kelishi shunchaki lisoniy qarz olish emas, balki raqamli madaniyat kodlarining transferi sifatida namoyon boʻladi. Bu jarayonda soʻzning strukturaviy yaxlitligidan koʻra, uning vizual va emotsional yuklamasi (masalan, vibe, cringe, hype) ustuvorlik qilishi aniqlandi. Izlanishlar davomida neologizmlarning oʻzbek foydalanuvchilari tomonidan talqin qilinishi ikki yoʻnalishda kechishi kuzatildi: birinchi holatda, inglizcha birlik oʻzbek tili fonetik va morfoloqik tizimiga moslashgan holda oʻz asl maʼnosini saqlab qolsa (transliteratsiya), ikkinchi holatda esa milliy mentalitet va raqamli muloqot konteksti taʼsirida yangi pragmatik maʼno kasb etadi (re-interpretation). Ayniqsa, ingliz tilida neytral xarakterga ega boʻlgan ayrim slenglar oʻzbek ijtimoiy tarmoqlarida ironik yoki sarkastik boʻyoq olishi tilning oʻzini himoya qilish va adaptatsiya qilish qobiliyatidan dalolat beradi. Xulosa qilish mumkinki, ijtimoiy tarmoqlar oʻzbek tili leksik qatlamining boyishi va modernizatsiyalashuvida muhim vositaga aylandi. Biroq, inglizcha neologizmlarning nazoratsiz va tizimsiz kirib kelishi milliy tilning semantik barqarorligiga taʼsir koʻrsatishi mumkin. Interpretatsiya jarayonidagi noaniqliklar foydalanuvchilar oʻrtasida "lisoniy tushunmovchiliklar"ni keltirib chiqarsa-da, bu jarayon tilning jonli taraqqiyoti va global axborot maydoniga integratsiyalashuvining tabiiy natijasidir. Ushbu maqolada ilgari surilgan nazariy xulosalar zamonaviy leksikografiya (lugʻatchilik) va sotsiolingvistika uchun amaliy manba boʻlib xizmat qiladi. Kelgusida ijtimoiy tarmoq neologizmlarining nafaqat leksik, balki sintaktik sathdagi taʼsirini, xususan, "inglizcha-oʻzbekcha gibril gap qurilmalari"ning shakllanishini oʻrganish tilshunoslikning

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

istiqbolli yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi. Shuningdek, raqamli muloqot terminlarini standartlashtirish va ularning o'zbek tilidagi muqobillarini ilmiy asosda ishlab chiqish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

REFERENCES (ADABIYOTLAR):

1. Baker, M. (1992). "In other words: A coursebook on translation". Routledge. (21-24)
2. Hutchins, J. (1995). "Machine translation: A brief history". In "Concise encyclopedia of languages of the world" (535-540). Elsevier.
3. O'Brien, S. (2011). "Towards a conceptualisation of crowdsourcing translation". Translation Spaces (143-162).
4. Gambier, Y. (2003). "Screen transadaptation: Perception and reception". (205-222)
5. Gulomov, A. G. (2009). "Uzbek lexicography". Tashkent: Fan.
6. Herring, S. C. (1996). "Language and culture in computer-mediated communication: Linguistic phenomena in CMC". Journal of Computer-Mediated Communication.
7. O'Brien, S. (2011). "Towards a conceptualisation of crowdsourcing translation. Translation Spaces (143-162)
8. Rakhmanov, N. (2015). "The development of the Uzbek language in the digital age". Journal of Language and Literature, (12-25).
9. Thurlow, C., & Mroczek, K. (2011). "Digital discourse: Language in the new media". Oxford University Press.
10. Zappavigna, M. (2011). "Ambient affiliation: A linguistic investigation into Twitter". New Media & Society, (788-806).